

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**Економіка і підприємництво:
організаційно-методологічні
аспекти обліку, фінансів,
аудиту та аналізу**

*Збірник наукових праць
за результатами наукової роботи факультету обліку
та фінансів*

Випуск 17
Том 2

Полтава – 2017

УДК 657:657.15

ББК 65.052.9(4 укр.) : 65.9 (4 укр.)2b

Е 52

Друкується відповідно до рішення вченої ради факультету обліку та фінансів від 18 грудня 2017 р., протокол № 4.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Л.О. – к.е.н., доцент, декан факультету обліку та фінансів;
Безкровний О.В. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів за напрямом підготовки «Фінанси, банківська справа та страхування»;

Канцедаль Н.А. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів за напрямом підготовки «Облік і оподаткування»;

Дорошенко А.П. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів по заочній (дистанційній) формі навчання;

Зоря О.П. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи;

Аранчій В.І. – к.е.н., професор, ректор академії, професор кафедри фінансів і кредиту;

Чумак В.Д. – к.е.н., доцент, завідувач, професор кафедри фінансів і кредиту;

Плаксієнко В.Я. – д.е.н., професор, завідувач, професор кафедри бухгалтерського обліку;

Рудич А.І. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри економічної теорії та економічних досліджень;

Левченко З.М. – к.е.н., доцент, завідувач, професор кафедри організації обліку та аудиту.

Комп'ютерне оформлення та редагування:

Зоря О.П. – к.е.н., доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи.

Е 52 Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу [Текст] : зб. наук. пр... / ПДАА. – Вип. 17. Том 2. – Полтава, 2017. – 338 с.

В збірнику висвітлюються актуальні питання удосконалення бухгалтерського обліку, фінансів, аудиту та аналізу в умовах реформування економіки.

Для здобувачів вищої освіти, аспірантів та викладачів вузів.

УДК 657:657.15

ББК 65.052.9(4 укр.) : 65.9 (4 укр.)2b

© Полтавська державна аграрна академія, 2017

Відповідальність за зміст наданих для друку матеріалів несуть автори.

нормальному виробничому циклі, як правило, є незначною. Проте, якщо підприємство внесене до Реєстру отримувачів бюджетної дотації сільськогосподарських виробників, операції з реалізації тварин основного стада є складовою показника, за яким воно набуває статусу отримувача бюджетної дотації. Таким показником є питома вага вартості сільськогосподарських товарів у загальній реалізації, що повинна становити не менше 75% за останні 12 місяців. Отже, операції з реалізації тварин великої рогатої худоби основного стада потребують належного документування та своєчасного відображення в системі бухгалтерського та податкового обліку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства аграрної політики України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку поточних та довгострокових біологічних активів» № 73 від 21 лют. 2008 р. [Електронний ресурс] / Головбукх-24. Акти Міністерств. – Режим доступу : <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8193/8531/461026/>.
2. Стадник С. Облік у тваринництві [Текст] / С. Стадник // Все про бухгалтерський облік. – 2016. – №50. С. 16-34.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» № 617 від 7 листоп. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>.
4. Порядок розподілу бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції у 2017 році № 83 від 8 лют. 2017 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/83-2017-%D0%BF>.

Канцедал Н.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку;

Марченко Л.В., спеціальність «Облік і оподаткування», СВО «Магістр»

БЛАГОДІЙНА ДОПОМОГА ФІЗОСОБІ ЗІ СТОРОНИ ЯК ОБ'ЄКТ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

***Анотація.** Розкрито зміст господарських операцій підприємства-податкового агента щодо надання нецільової та цільової благодійної допомоги фізичній особі зі сторони з урахуванням податкових наслідків в частині утримання податку на доходи фізичних осіб, а також інших обов'язкових утримань, передбачених податковим законодавством.*

Вступ. Відповідно до ст. 162 Податкового Кодексу України платниками податку на доходи фізичних осіб є фізичні особи – резиденти та нерезиденти, що отримують доходи як з джерела їх походження в Україні, так іноземні доходи, а також податкові агенти [4].

Згідно статті 167.1 Податкового Кодексу України ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) (крім випадків, визначених у пунктах 167.2-167.5 цієї статті) у тому числі, але не виключно у формі: заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами [4].

Актуальним питанням з точки зору визнання й оподаткування податком

на доходи фізичних осіб є економічні відносини суб'єктів, пов'язані з наданням та отриманням благодійної допомоги. Головним критерієм розмежування благодійної допомоги, що надається підприємством-резидентом фізичній особі-неспівробітнику є визнання такої допомоги нецільовою або цільовою.

Нецільовою вважається благодійна допомога, надана без установлення визначених умов та напрямів її використання безпосередньо фізичній особі. Якщо розмір такої допомоги у 2017 році перевищує суму 2240 грн., то він включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу та підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб за відповідними ставками як у джерела виплати (тобто, підприємства), так і у одержувача коштів [2].

Цільовою вважається благодійна допомога, надана під визначені умови та напрями використання і не включається до оподатковуваного доходу платника податку на доходи фізичних осіб незалежно від її розміру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання нарахування та сплати податків, податкового обліку та звітності підприємств не втрачають актуальності з огляду на динамічні зміни податкового законодавства, зокрема щодо обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб. Вагомий внесок у розробку теоретичних і практичних положень щодо обліку і контролю діяльності господарюючих суб'єктів здійснили відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: Білуха М.Т., Виговська Н.Г., Голов С.Ф., Дем'яненко М.Я., Жук В.М., Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М., Кірейцев Г.Г., Палій В.Ф., Соколов В.Я., Сук Л.К., Шевчук В.О., Швець В.Г. та інші. Зростаюча тенденція інтересу науковців та практиків навколо питань оподаткування зумовлена появою нових операцій у господарській діяльності економічних суб'єктів та необхідністю їх адекватного облікового відображення.

Постановка завдання. Метою статті є деталізація облікового відображення операцій з надання підприємством цільової та нецільової благодійної допомоги фізичній особі зі сторони, що не його співробітником, а також особливостей утримання податку на доходи фізичних осіб.

Виклад основного матеріалу дослідження. У випадках надання благодійної допомоги фізичній особі зі сторони, яка не є працівником підприємства можуть бути два типи операцій: перший передбачає надання (перерахування) коштів безпосередньо такій особі, а другий – перерахування коштів закладу охорони здоров'я, де зазначена особа перебуває на лікуванні. З точки зору податкового законодавства у першому випадку така допомога вважається нецільовою допомогою, у другому – цільовою [3, с. 21].

Деталізуємо особливості нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб на конкретних прикладах.

Приклад 1. Підприємство «Старт» у лютому 2017 року надало фізичній особі – неспівробітнику, нецільову благодійну допомогу на лікування у розмірі 5000 грн. У цьому випадку підприємство, дотримуючись норм ст. 168.1.1. Податкового Кодексу України, виступає у ролі податкового агента, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку та зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його

рахунок, використовуючи відповідну ставку податку.

Зміст господарських операцій та відповідні бухгалтерські проведення наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Відображення в обліку господарських операцій з надання нецільової фінансової допомоги фізичній особі, що не є співробітником підприємства

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1. Нараховано нецільову благодійну допомогу фізичній особі	977	685	5000
2. Утримано податок на доходи фізичних осіб	685	641	403,20
3. Утримано військовий збір	685	642	41,40
4. Перераховано нецільову благодійну допомогу	685	311	4555,40

Як видно з табл. 1, до неоподаткованого доходу у лютому 2017 року включатиметься лише допомога, що не перевищує 2240 грн. (абз.1 пп. 170.73 Податкового Кодексу України), а з решти суми утримується податок на доходи фізичних осіб у розмірі 18% та 1,5% військового збору [1].

Проілюструємо відповідні розрахунки: 1) утримання податку на доходи фізичних осіб $(5000 \text{ грн} - 2240 \text{ грн}) \times 18\% = 403,2 \text{ грн}$; 2) утримання військового збору $(5000 \text{ грн} - 2240 \text{ грн}) \times 1,5\% = 41,4 \text{ грн}$; 3) сума, що перераховується на користь отримувача $5000 \text{ грн} - 403,2 \text{ грн} - 41,4 \text{ грн} = 4555,40 \text{ грн}$. Розглянута операція висвітлена у повному контексті її облікового відображення, тобто оподаткування не лише податком на доходи фізичних осіб, але й військовим збором, для утримання якого одночасно застосовуються аналогічні правила оподаткування доходу.

Приклад 2. Підприємство «Старт» у лютому 2017 року надало фізичній особі зі сторони цільову благодійну допомогу на лікування у розмірі 5000 грн. Відповідні кошти перераховано на рахунок приватного лікувального закладу «Нове життя». Характер лікування не має ознак виключень, та обмежень, зазначених пп. 170.7.4. Податкового Кодексу України [4].

Зміст господарських операцій та відповідні бухгалтерські проведення наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Відображення в обліку підприємства господарських операцій з надання цільової фінансової допомоги фізичній особі зі сторони

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	дебет	кредит	
1. Нараховано нецільову благодійну допомогу фізичній особі	977	685	5000
2. Перераховано кошти приватному лікувальному закладу «Нове життя»	377	311	5000
3. Зараховано заборгованість згідно з актом виконаних робіт лікувального закладу «Нове життя»	685	377	5000

Як видно з табл. 2, даний вид допомоги податком на доходи фізичних осіб та військовим збором не обкладається та не відноситься до фонду оплати праці (оскільки одержувач не співробітником підприємства), а отже, не є об'єктом нарахування та утримання єдиного соціального внеску.

Висновки. Таким чином, специфіка відображення операцій у підприємства – податкового агента щодо надання нецільової благодійної допомоги фізичній особі зі сторони передбачає утримання податку на доходи фізичних осіб та військового збору. Якщо ж благодійна допомога має конкретне цільове призначення, що не підпадає під законодавчо встановлені обмеження й перераховується на рахунки відповідних установ з наступним документальним підтвердженням виконаної роботи (наданої послуги), то вона не є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб, військовим збором та єдиним соціальним внеском.

Список використаних джерел:

1. Важливі цифри 2017 року : оподаткування доходів фізосіб та соцстрахування [Електронний ресурс] / Бухгалтер 911. – 2017. – № 1-2. – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2017/january/issue-1-2/article-24264.html> – Назва з екрана.
2. Закон України «Про державний бюджет України на 2017 рік» : від 21 груд. 2016 р. № 1801-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.
3. Король А. Допомога на лікування непрацівнику: коли та як оподатковують [Текст] / А. Король // Все про бухгалтерський облік. – 2015. – № 43. – С. 20-21.
4. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 груд. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

**Канцедал Н.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку;
Титаренко Ю.В., спеціальність «Облік і оподаткування», СВО «Магістр»**
**ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ТА ОБЛІКУ БЕЗВІДСОТКОВОЇ
ПОВОРОТНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ**

***Анотація.** Досліджено методологічні відмінності визнання, оцінки та відображення в обліку операцій з надання підприємству безпроцентної поворотної фінансової допомоги як елемента довгострокових зобов'язань та фінансових інструментів з позицій міжнародних стандартів фінансової звітності та національних стандартів бухгалтерського обліку.*

Вступ. Упродовж останніх років ситуація в економічному секторі національної економіки України має характер кредитної кризи. Кредитна криза – це істотне погіршення доступу реального сектора економіки (або його частини) до кредитного ресурсу, у зв'язку із загальним скороченням доступності кредитів та раптового посилення стандартів кредитування чи умов роботи банківського сектору внаслідок погіршення кредитоспроможності позичальників. Основними причинами є події у банківському секторі (тобто причини зі сторони пропозиції), на відміну від проблем реального сектора економіки (причини зі сторони попиту) [1, с.5].

Альтернативною формою кредитування підприємницького сектора є надання зовнішніми суб'єктами різних видів фінансової допомоги: поворотної та безповоротної, безвідсоткової та відсоткової.